

РЕЗУЛЬТАТИ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ЯК ДОКАЗИ У ЗЛОЧИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ КОРУПЦІЄЮ

Ключові слова: негласні слідчі(розшукові) дії, доказові, корупція.

Keywords: clandestine investigative (wanted) actions, proofs, corruption.

Анотація: розглянуто негласні слідчі (розшукові) дії як один із способів збору доказової інформації при розслідуванні злочинів, які пов'язані із корупцією. Виділено окремі проблеми застосування результатів таких слідчих дій та шляхи їх подолання.

Abstract: Investigative actions are considered as one of the ways to gather evidence in the investigation of corruption-related crimes. There are separate problems of application of the results of such investigative actions and ways of their overcoming.

На сьогодні важливим завданням нашої держави є боротьба із корупцією. Незважаючи на активну позицію щодо цього питання політичної верхівки, активістів, громадськості та правоохоронних органів процес розслідування цього виду злочинів є доволі складним процесом.

Одним із ефективних способів збору доказової інформації є застосування правоохоронними органами негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД). Однак, особливістю їх застосування є обмеження прав людини щодо якої вони проводяться. Саме тому важливо дотримуватися всіх вимог щодо їх проведення, аби у подальшому мати можливість використати отримані результати НСРД при досудовому розслідуванні та розгляді справи у суді.

Спершу визначимося, що саме слід вкладати у поняття «результати НСРД». З цього питання ми підтримуємо думку М.В. Багрій та В.В. Луцик, які під результатами НСРД розуміють відомості, предмети та документи, отримані під час проведення НСРД [1, С. 29].

Особливістю проведення НСРД є також те, що всі документи, які так чи інакше пов'язані із фіксацією ходу та результатів НСРД підлягають засекречуванню. В подальшому за необхідності із них знімається гриф секретності у встановленому законом порядку. При чому залишається відкритим питання щодо ухвали слідчого судді, якою надається дозвіл на проведення того чи іншого виду НСРД, так як на законодавчому рівні це питання залишається невіршеним.

Судова практика з цього питання має неоднозначну позицію. В одних випадках клопотання щодо розсекречування такої ухвали не задовольняється, в інших навпаки – підлягає задоволенню. Варто відмітити, що ухвала слідчого судді має важливе значення для оцінки доказів, отриманих під час проведення НСРД, на їх допустимість.

Зокрема, у відповідності до ч.4 ст. 248 КПК України ухвала має містити: відомості про прокурора, слідчого, який звернувся із клопотанням; злочин, у зв'язку із досудовим розслідуванням якого постановлюється ухвала; особу (осіб), місце або річ, щодо яких необхідно провести НСРД; вид НСРД та відомості, залежно від виду НСРД про ідентифікаційні ознаки, які дозволяють унікально ідентифікувати абонента спостереження, телекомунікаційну мережу, кінцеве обладнання тощо; строк дії ухвали [2, Ст. 1370].

За наявності таких відомостей в ухвалі суду можна зробити висновки щодо наявності чи відсутності повноважень у осіб, які проводили НСРД, строку продовження таких дій, ідентифікаційні ознаки осіб, речі чи місця щодо яких вони проводяться. Тобто, в загальному можна зробити висновки щодо допустимості отриманих доказів.

Тому при вирішенні цього питання ми погоджуємося із позицією О.І. Полуховича, на думку якого: «...суд повинен мати можливість ознайомитися не лише із протоколами, а і здокументами, якими надано дозвіл на проведення НСРД. За умови відсутності у суду такої можливості, результати відповідної НСРД мають оцінюватися як недопустимі докази та не можуть бути використані при обрентуванні судового рішення...»[3, С. 184].

У відповідності з вимогами ст. 290 КПК України у випадку, коли сторона кримінального провадження не здійснив відкриття матеріалів іншій стороні суд не має права допустити відомості, що містяться в них докази [2, Ст. 1370]. У зв'язку із цим виникає проблема ознайомлення з ухвалою на стадії судового розгляду, адже із положень законодавства вона має бути визнана недопустимим доказом, а як нами вже було зазначено цей документ має важливе значення для кримінального провадження.

Щодо вирішення цієї проблеми ми звернулися до позиції Верховного Суду України, який у своїй Постанові від 16 березня 2017 року виклав наступні думки: «...не відкриття матеріалів сторонами одна одній в порядку ст. 290 КПК після закінчення досудового розслідування, а також додаткових матеріалів, отриманих до або під час судового розгляду є підставою для визнання судом відомостей, що містяться в них недопустимими доказами...» [4, С. 1].

Таким чином, суд вказує, що ознайомлення із матеріалами кримінального провадження можливо здійснити і на стадії судового розгляду у порядку ст. 290 КПК. У протилежному випадку, такі дані будуть визнані недопустимими доказами. Тобто прогалину щодо не ознайомлення із змістом ухвали слідчого судді під час досудового розслідування можливо виправити під час судового розгляду.

У підсумку варто зазначити, що використання результатів НСРД для доказування у корупційних злочинах слід дотримуватися певних правил. Зокрема, ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення негласних слідчих дій має важливе значення при оцінці доказів на допустимість, а тому має бути розсекречена ще на стадії досудового розслідування та додана до матеріалів кримінального провадження. При чому у порядку ст. 290 КПК зі змістом такої ухвали можна ознайомитися на стадії судового розгляду, інакше – докази отримані під час НСРД будуть визнані недопустимими

Список використаних джерел:

- 1.Багрій М.В. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні/ М.В. Багрій, В.В. Луцк. – Львів, 2014. – 308 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 №4651-VI// Офіційний вісник України. – 2012. - № 37- Ст. 1370
- 3.Полухович О.І. Судовий контроль при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій: дис... канд. юрид. наук 12.00.09. – Харків. – С. 231
- 4.Постанова Верховного Суду України від 16.03.2017 року у справі № 5-364к16 [Електронний ресурс]// ЄСПР. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40251893>

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017